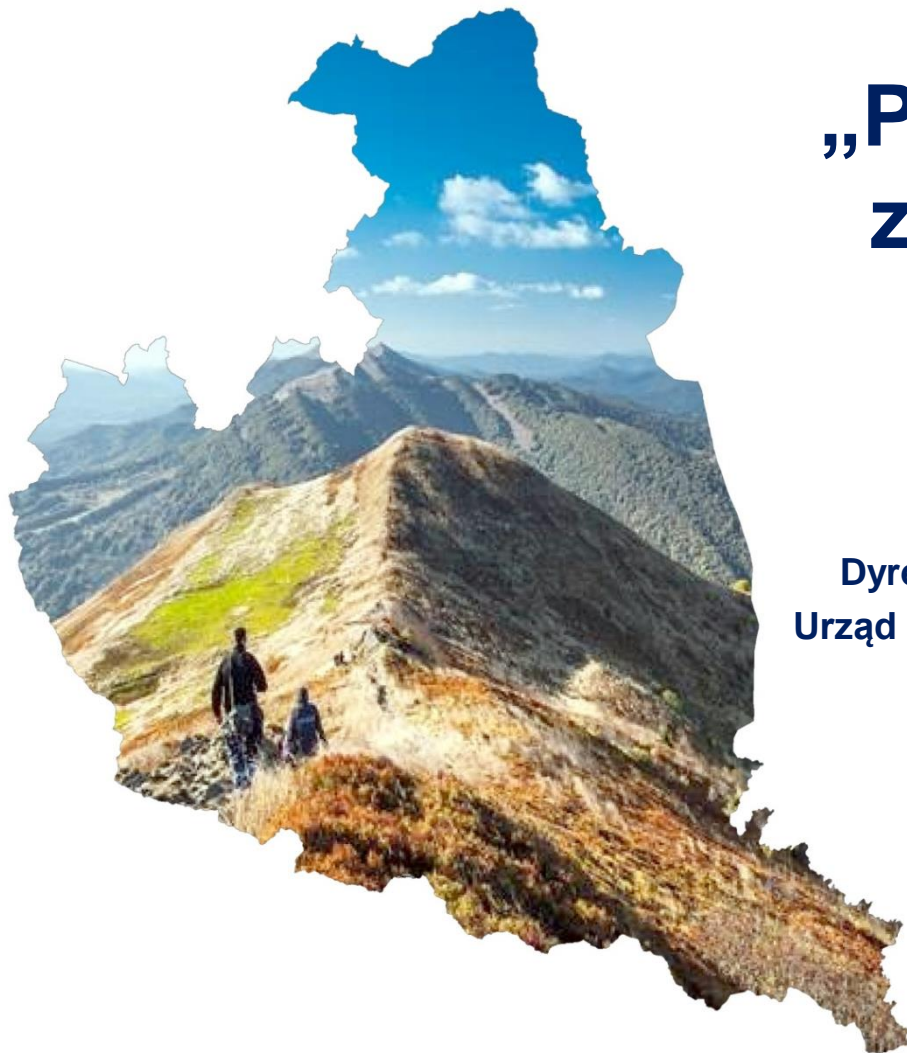

„Program dla Bieszczad” z perspektywy regionu

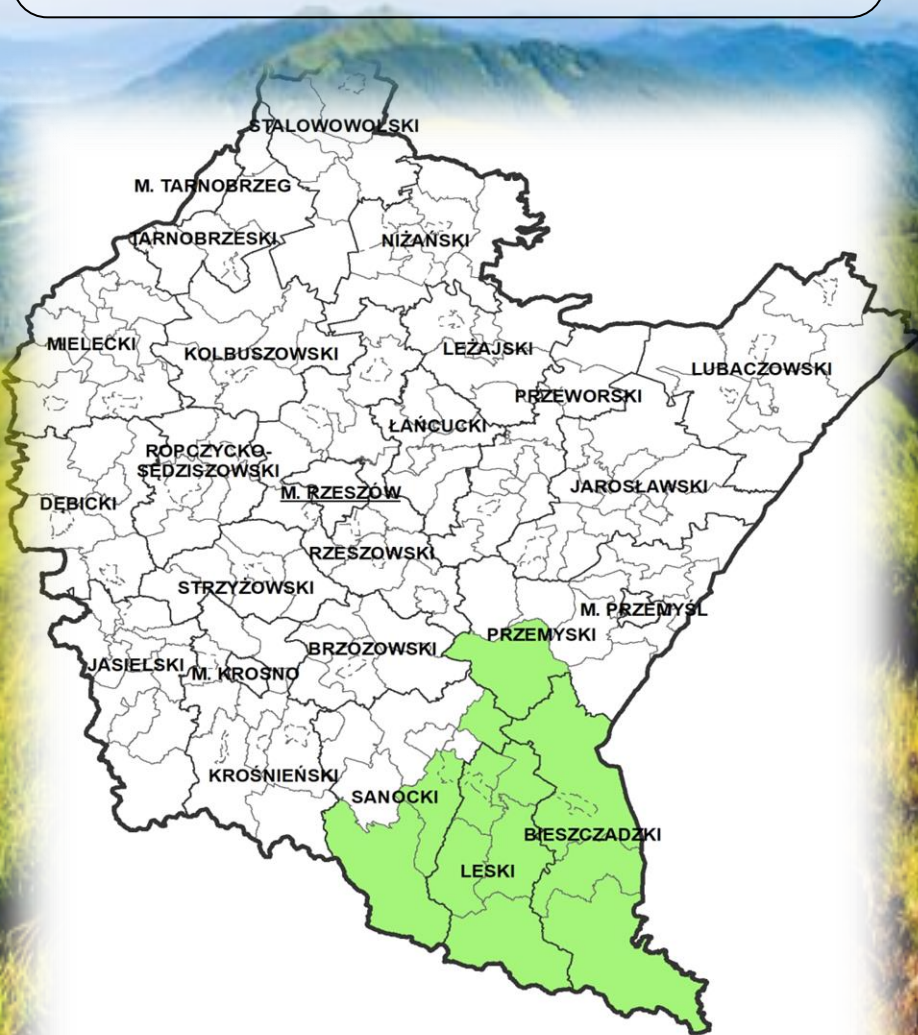

Dr Paweł Wais

**Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego**

21 stycznia 2021 r.

Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad

OBSZAR OBJEKTU PROGRAMEM
STRATEGICZNEGO ROZWOJU BIESZCZAD

- ❖ Wspólna inicjatywa Zarządu Województwa Podkarpackiego oraz Związku Bieszczadzkich Gmin Pogranicza
- ❖ Przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 41/890/15 z dnia 7 kwietnia 2015 r.
- ❖ 1 października 2018 r. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju przedstawiło rządowy Program dla Bieszczad
- ❖ Program dla Bieszczad, został wprowadzony do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podkarpackiego
- ❖ Zasięg Programu - 12 gmin:
 - powiat bieszczadzki (Czarna, Lutowiska i Ustrzyki Dolne),
 - powiat leski (Baligród, Cisna, Lesko, Olszanica, Solina),
 - powiat sanocki (Komańcza, Tyrawa Wołoska, Zagórz),
 - powiat przemyski (Bircza).

Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad

CEL GŁÓWNY

wzrost poziomu i warunków życia mieszkańców ZBGP poprzez poprawę dostępu do miejsc pracy i usług przy efektywnym wykorzystaniu zasobów endogenicznych i wzmocnieniu funkcjonalnych powiązań zewnętrznych.

WIZJA ROZWOJU

Zakłada się, że Bieszczady będą obszarem zrównoważonego rozwoju, który poprzez zwiększenie i zróżnicowanie usług turystycznych będzie w pełni korzystał ze swoich zasobów endogenicznych tworzonych przez walory środowiska przyrodniczego, a dzięki poprawie dostępności przestrzennej oraz wzrostowi jakości kapitału ludzkiego podniesie swoją atrakcyjność jako miejsca lokalizacji inwestycji oraz zamieszkania.

Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad – układ priorytetów i działań

Turystyka i rekreacja

stworzenie z gospodarki turystycznej i przemysłu turystycznego jednej z podstawowych działalności gospodarczych Bieszczad.

- **główne działania:** koordynacja oraz poprawa funkcjonowania infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, zróżnicowanie oferty usług i produktów turystycznych, ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, rozwój partnerstwa na rzecz zwiększenia ruchu turystycznego.

Przedsiębiorczość

tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy przy optymalnym wykorzystaniu zasobów endogenicznych Bieszczad.

- **główne działania:** rozwój klastrów, wzmacnianie bazy ekonomicznej miast, działalność gospodarcza na obszarach wiejskich, rozwój spółdzielczości, rzemiosła i grup producenckich, wzrost towarowości rolnictwa, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego i drzewnego oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu.

Kapitał ludzki i społeczny

poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego.

- **główne działania:** zwiększanie i zróżnicowanie oferty edukacyjnej dostosowanej do zmieniających się warunków na rynku pracy, kształtowanie postaw uczenia się przez całe życie, promowanie partnerstwa społecznego i aktywności obywatelskiej.

Infrastruktura służąca poprawie dostępności i ochronie środowiska

wzrost spójności terytorialnej Bieszczad w układzie zewnętrznym i wewnętrznym oraz poprawa i ochrona stanu środowiska przyrodniczego.

- **główne działania:** poprawa dostępności przestrzennej i cyfrowej, wykorzystanie transgranicznej infrastruktury komunikacyjnej w ruchu lokalnym i turystycznym, utrzymanie walorów środowiskowych i krajobrazowych oraz poprawa gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami.

Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad

- Program jest wyrazem dążeń Zarządu Województwa Podkarpackiego do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju regionu.
- Program strategiczno – wdrożeniowy.
- Koordynacja realizacji i nadzór nad Programem – Zarząd Województwa Podkarpackiego.
- Rada Programowa – organ opiniodawczy, składający się z przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego z terenu objętego oddziaływaniem Programu.
- Cykliczność sprawozdawcza postępów realizacji Programu w oparciu o efektywny system monitorowania pozwala na ocenę zmian społeczno-gospodarczych zachodzących na obszarze objętym zakresem terytorialnym Programu.
- Brak bezpośredniego przypisania środków finansowych do Programu – realizacja pośrednio poprzez projekty współfinansowane ze środków innych programów i budżetu partnerów, zgodnie ze zobowiązaniami partnerów do realizacji celów.
- Program ma charakter partnerski – realizowany przez Samorząd Województwa i JST, zaangażowane są również inne podmioty tj.: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie oraz partnerzy z sektora gospodarczego i społecznego.

Źródła i instrumenty finansowania:

- środki krajowe
- budżet województwa
- budżet jednostek samorządu terytorialnego ZBGP i innych partnerów Programu
- programy operacyjne – preferencje punktowe, dedykowane nabory,
- instrumenty finansowe

Stopień wykorzystania preferencji punktowych w ramach RPO WP 2014-2020 :

- ❖ **2.1. Podniesienie efektywności i dostępności e-usług (5 pkt.)** - 3 projekty o łącznej wartości ogółem **37 894 646,93 zł** (w tym dofinansowanie z UE - 30 819 184,54 zł);
- ❖ **4.1. Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń (5 pkt)** - 6 projektów o łącznej wartości ogółem **1 800 795,65 zł** (w tym dofinansowanie z UE - 1 324 195,08 zł);
- ❖ **4.2. Gospodarka odpadami (5 pkt.)** - 4 projekty o łącznej wartości ogółem **1 800 369,25 zł** (w tym dofinansowanie z UE - 1 190 723,82 zł);
- ❖ **4.3.1. Gospodarka ściekowa (5 pkt.)** - 5 projektów o łącznej wartości ogółem **82 632 475,51 zł** (w tym dofinansowanie z UE - 46 584 378,43 zł);
- ❖ **4.3.2. Zaopatrzenie w wodę (5 pkt.)** - 3 projekty o łącznej wartości ogółem **6 689 292,50 zł** (w tym dofinansowanie z UE - 3 721 773,31 zł);
- ❖ **4.4. Kultura (5 pkt.)** - 5 projektów o łącznej wartości ogółem **20 318 968,46 zł** (w dofinansowanie z UE – 14 297 218,93 zł);
- ❖ **4.5. Różnorodność biologiczna (5 pkt.)** - 6 projektów o wartości ogółem **15 252 242,31 zł** (w tym dofinansowanie z UE – 10 786 438,08 zł);
- ❖ **6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu (15 pkt.)** - 4 projekty o łącznej wartość ogółem **8 337 453,97 zł** (w tym dofinansowanie z UE - 6 249 665,92 zł).

W ramach innych Programów :

- ❖ **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020** – wsparcie w latach 2017-2020 w wysokości **21 128 851,00 zł.**
- ❖ Na operację typu **Gospodarka wodno-ściekowa** w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” - przeznaczono łącznie **16 998 707,00 zł.**

W 2020 r. ogłoszono nabór na ww. zadanie – przewidywana wysokość środków dla województwa podkarpackiego wynosi **6 277 523,54 zł.**

- ❖ **Podkarpacki Program Odnowy Wsi na lata 2017-2020** - wsparcie w latach 2018-2020 w wysokości **249 106,00 zł.**
- ❖ **Projekt POWER 2.18 – Wysokie standardy obsługi inwestora w samorządach województwa podkarpackiego** -
 - Cel główny projektu - podniesienie jakości obsługi inwestora w JST,
 - projekt jest w trakcie realizacji,
 - skierowany do wszystkich JST z terenu województwa.

Wsparcie przez Zarząd Województwa Podkarpackiego podmiotów uczestniczących w Programie – dedykowane nabory RPO WP 2014-2020:

❖ Działanie 1.4 Wsparcie MŚP, Poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie

Typ projektu: Rozwój MŚP

W wyniku wszystkich naborów w ramach poddziałania 1.4.1 wsparto **łącznie 43 projekty o wartości ogółem 64 015 931,91 zł** (w tym dofinansowanie z UE – 32 754 805,55 zł) w których jako obszar realizacji wskazano gminy PSRB.

- W tym w ramach naboru dedykowanego przedsiębiorstwom mającym siedzibę na terenie jednej z 12 gmin objętych PSRB – 39 projektów.

❖ Działanie 4.5 Różnorodność biologiczna

Typ projektu nr 7 - Projekty dotyczące minimalizacji zanieczyszczeń wód i gleb na obszarach Natura 2000 w celu ograniczenia zagrożeń dla bioróżnorodności.

W 2019 zorganizowano nabór nr RPPK.04.05.00-IZ-18-003/19 – „projekty parasolowe” dedykowany gminom objętym Programem Strategicznego Rozwoju Bieszczad i/lub Programem Strategicznym „Błękitny San”. W jego wyniku wsparto **3 projekty gmin z obszaru PSRB o wartości ogółem 9 529 718,13 zł** (w tym dofinansowanie z UE – 7 253 723,73 zł).

- ❖ **Instrumenty zwrotne w postaci pożyczek udzielone w celu wsparcia sektora MŚP na obszarze PSRB w okresie 2017-2020 (pozostałe po realizacji RPO WP 2007-2013):**
 - Dystrybuowane przez Pośredników Finansowych w latach 2017-2019 oraz Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. – łącznie **236 pożyczek** o wartości **18 953 600 zł.**

- ❖ **W ramach projektu „Podkarpacka Platforma Wsparcia Biznesu” – w latach 2019-2020 wsparcie o wartości łącznej **237 375 zł** uzyskało 6 przedsiębiorców z obszaru PSRB.**

- ❖ **Środki alokowane na obszar PSRB z RPO WP 2014-2020 i POWER 2014-2020* przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie:**
 - RPO WP – **8 830 962,18 zł**
 - POWER - **6 295 880,00 zł.**

Dodatkowo:

- ❖ **Na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w latach 2016-2020 przeznaczono łącznie **1 270 000,00 zł.****

Samorząd Województwa Podkarpackiego z budżetu Województwa przeznaczył środki na:

- ❖ Przebudowę dróg wojewódzkich, remonty i budowę chodników w ciągach dróg wojewódzkich położonych na terenie gmin wchodzących w skład Programu - **3 915 031,18 zł.**
- ❖ Realizacja zadania „**Poprawa funkcjonalności dróg wojewódzkich Województwa Podkarpackiego na terenie powiatu bieszczadzkiego i leskiego, wraz z poprawą udostępnienia wizualnego Bieszczadów,**” - realizacja inwestycji dotychczas za kwotę łączną **1 471 205,72 zł**, z czego środki dotacji **1 153 839,00 zł.**
- ❖ W ciągu dróg wojewódzkich realizowane były również inwestycje związane z remontami mostów na łączną **wartość 4 448 600,00 zł:**
 - - droga DW 896 Ustrzyki Dolne – Ustrzyki Górne – 1 442 900,00 zł;
 - - droga DW 893 Lesko – Cisna – 1 416 000,00 zł;
 - - droga DW 897 Tylawa – Komańcza – Cisna – Wołosate – 1 589 700,00 zł.
- ❖ **Inwestycje związane z budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych w wysokości łącznej - 3 780 185,05 zł.**

Wsparcie Partnerów:

- ❖ **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie** podmiotom z terenu oddziaływania Programu udzielił dotacji lub pożyczek w latach 2016-2020:
 - na realizację projektów w zakresie edukacji ekologicznej, ochrony wód, gospodarki wodnej, ochrony atmosfery na łączną kwotę **53 488 074,83 zł.**

- ❖ **Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie** w latach 2016-2020 wsparła przedsięwzięcia partycypując w kosztach realizacji inwestycji w zakresie przebudowy infrastruktury drogowej - łączną kwotą **8 698 939,76 zł.**

Podsumowanie:

- Program jest istotnym wsparciem dla obszaru i instrumentem służącym równoważeniu procesów rozwojowych.
- Pozytywne efekty i doświadczenia Programu wymagają kontynuacji.
- Następuje realizacja celów: podniesienie poziomu życia mieszkańców, poprawa szans rozwojowych i przyspieszenie rozwoju obszaru Bieszczad.
- Współpraca partnerstw na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym pozwoliła na realizację komplementarnych przedsięwzięć i inicjatyw.
- Program tworzy narzędzia wsparcia i można wskazać go jako swoisty pilotaż instrumentów terytorialnych.

Dziękuję za uwagę

Dr Paweł Wais

**Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego**

drr@podkarpackie.pl